

The background of the cover is a painting of a woman lying on her back on a bed of smooth, dark stones. She is nude, with her eyes closed and a peaceful expression. The scene is set in a dark, cavernous space. In the background, there are large, reddish-brown rock formations and a mountain range under a blue sky with a full moon. A large, vertical, textured rock pillar is on the right side of the frame.

Marta Davouze

VÍKEND S MIRIAM

MLADÁ FRONTA

Víkend s Miriam

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.mf.cz

www.e-reading.cz

www.palmknihy.cz

MLADÁ FRONTA

Marta Davouze

Víkend s Miriam – e-kniha

Copyright © Mladá fronta, a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Marta Davouze

Víkend s Miriam

Marta Davouze

Víkend s Miriam

Mladá fronta

Text © Marta Davouze, dědicové, 2018
Cover illustration © Miroslav Jiránek, 2018

ISBN 978-80-204-4946-7 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-204-5055-5 (ePDF)

ISBN 978-80-204-5054-8 (ePUB)

ISBN 978-80-204-5056-2 (Mobi)

Janovi

Prolog

Když mě můj přítel požádal, abych napsala knihu o jeho životní platonické lásce, byla jsem překvapena. R. byl znám jako náročný čtenář a od té doby, co byl upoután na lůžko, se jeho zájem o četbu ještě prohloubil. Tvrdil, že obracet stránky je pro něj snadnější než manipulovat s elektronickými přístroji. Přečetl také všechny moje knihy a usoudil, že dokážu jeho příběh literárně zpracovat.

Netušila jsem, proč k stáru zatoužil zaznamenat historii své mladosti, ani proč takový úkol svěřil mně, nicméně jsem pak asi byla jediná, kdo chodil na návštěvy do léčebny pro dlouhodobě nemocné s potěšením. Vyprávěl a já si dělala poznámky do linkovaných bloků.

Platonická láska je křehká a nejednou i pomíjívá. Často ani tomu, kdo ji hluboce vnitřně prožívá, není dáno ji zachytit a vyjádřit slovy. Pochybuji proto, že tak moudrému člověku, jakým byl R., šlo skutečně o knihu. To by přece chtěl vidět ukázkou nebo by se aspoň zeptal, jestli už jsem začala. K ničemu takovému však nedošlo.

Přitom měl každou část svého vyprávění předem připravenou, nebyly to nahodilé útržky vzpomínek ležícího pacienta, a spustil vždycky hned po mém příchodu.

Dnes jsem si téměř jistá, že to má prosté vysvětlení: čas mezi mými návštěvami mohl trávit v jiném období svého života, než bylo to, v němž se jako jedna z obětí tragického vlakového neštěstí nacházel. Nemusel jako většina ostatních myslet na zemřelé a raněné, na to, proč právě on mezi ně patří, nemusel se zajímat o příčiny spadlého mostu a kdo to zavinil. Upoutal svou mysl ke vzpomínkám na minulost, kterou tak znovu žil.

Asi rok po jeho smrti jsem v Bretani na půdě, samozřejmě při hledání něčeho jiného, na ty bloky znovu narazila. Bylo jich přes dvacet. Zjistila jsem, že je to poměrně podrobný záznam myšlenek a situací, které mi R. popisoval. Stačilo převést jejich obsah do jiné formy, než byl můj nesnadno čitelný rukopis. Doufám, že jsem jeho slova ztvárnila co nejvěrněji.

I.

„Myslíš tu Miriam, co zabila dva manžely?“ zeptal se mě Vilém a vložil si dýmku zpátky do úst. Tón jeho hlasu ani výraz jeho očí neprozrazovaly, jak to myslí. Pronesl to s takovou lehkostí a samozřejmostí, jako by konstatoval, že se venku opět rozpršelo, a zanechal nás na pochybách, zda jde o vážné a něčím doložitelné obvinění, o pouhé podezření, nebo o žert.

Vilém byl znám svými dvojsmyslnými bonmoty a jedovatými poznámkami, které mu v oblacích dýmu splývaly ze rtů docela poklidně a jen tak mimochodem, čímž dával najevo, že o nic nejde, beztak to všichni vědí. Jeho výroky vždycky vypadaly jako bezvýznamné poznámky na okraj, avšak o to byly působivější, takže se z nich často stávala ustálená rčení. To, co právě vyřkl a co možná ani nemělo být chápáno doslovně, nasadí teď mnohým brouka do hlavy, protože Miriam skutečně dvakrát ovdověla a byla jediným svědkem obou úmrtí. Všichni poněkud zrozpačitěli, nevědouce, jak s touto informací naložit.

Podíval jsem se na okno protějščího domu, kde přes půl roku svítil vánoční stromeček. Nikdy se v tom bytě nerozsvítilo jiné světlo, nikde nebylo vidět pohyb, podhrnutá záclona zůstávala ve stejné pozici a okno bylo stále zavřené, jenom venkovní parapet s květináči plnými uschlých rostlin upomínal na jakési obyvatele, kteří snad odjeli nebo zemřeli nebo byt nabídli k prodeji, určitě to mělo nějaké vysvětlení, přesto mě onen radostně svítící vánoční stromeček nepřestával mást a zneklidňovat. Nejednou jsem se zabýval myšlenkou, že zavolám na policii, ať zjistí, jestli se tam něco nestalo, jenže pokaždé jsem nakonec svůj úmysl začal přičítat fantazii, zbytnělé četbou detektivních románů, a znovu jsem od něj upustil. Ostatně kdyby se tam něco stalo, dávno by se na to přišlo.

„Já znal pouze jednu Miriam a není mi známo, že by někoho zabila,“ řekl jsem. „Pokud vím, její první manžel se zastřelil a druhý zemřel na záduchu. Asi myslíš nějakou jinou ženu toho jména.“

„Chm,“ udělal si Vilém a já bych ho v té chvíli nejradši zabil. To jeho nadnesené a vševědoucí *chm* mě nepřestávalo dohánět k šílenství, a kdyby si zkusil říct ještě to, co mi s oblibou předhazoval, totiž *každý ví, žeš Miriam miloval, ale měl jsi holt smůlu, nebyls jí dost dobrý*, tak bych ho na mou duši něčím přetáhnul. On si však obřadně upěchoval zbytek tabáku v dýmce, zapálil si, zabafal a s odpovědí nijak nespěchal. Nebylo vyloučeno, a jeho pohled tomu nasvědčoval, že mi blahosklonně poskytuje oddechový čas, že doufá, že mi jisté věci samotnému

dojdou a on mi je nebude nucen vykládat po lopatě. Ve mně však kypěla žluč, a rozhodně jsem mu nechtěl usnadňovat situaci, v níž se ocitl kvůli vlastnímu neuváženému nařčení.

„Ne, nemyslím jinou Miriam,“ pravil konečně. „Mno, a pověz mi, umíš si představit chlapa, který je s manželkou v posteli a najednou ve zlomku vteřiny vyskočí, vytáhne pistoli z nočního stolku a odpráskne se? Nebo znáš jinou verzi? Mně Miriam vyprávěla tuhle.“

„Mně taky,“ řekla Alena. Pár dalších přítomných souhlasně přikyvovalo.

Uplynuly sotva dva měsíce, co Miriam zemřela, a nikdo jí nedokázal projevít úctu, natož se jí zastat. Bylo to na mně:

„Jistě, i mně vyprávěla tuhle verzi a připouštím, že může znít podezřele. Zvláště pro ty, kteří jí záviděli a pořád na ní hledali něco špatného. Všichni ale víte, že Jan mluvil o sebevraždě dost často. Trpěl hlubokými depresemi, byl dost prchlivý a míval zkratové jednání. Proč by se nemohl najednou nečekaně zastřelit? Taky byste měli vzít v úvahu, že Miriam prožívala každou drobnost, která by se většiny lidí ani nedotkla, nesmírně intenzivně. Janova šokující smrt ji zasáhla víc, než si kdokoli z nás dokáže představit. Vůbec to nezvládala, léta navštěvovala psychiatra a postupně si to celé pro sebe přetavila do divadelní zkratky. Co na tom? Nevíme, jak přesně to proběhlo, nebyli jsme tam. Ale i kdyby okolnosti Janovy smrti byly úplně jiné, než jak je pak kdekomu na potkání líčila, aby to ze sebe dostala, nic

nedokazuje, že ho zabila. Vždyť ani nevěděla, jak se s tou zbraní zachází, a policie našla stopy střelného prachu na jeho, ne na jejích rukou.“

Připadal jsem si jako advokát při závěrečné řeči, který se zoufale snaží obhájit svého mandanta, přestože ortel byl již téměř vyneseno. Znal jsem, patrně jako jediný z nich, i další verze, včetně té poslední, nejpravděpodobnější, která v ní vyvolávala pocit dluhu. Možná by bylo podpořilo moje argumenty, kdybych je s nimi seznámil, ale nechtěl jsem to riskovat. Jiné verze než ta, kterou se Miriam naučila odříkávat doslova jako své divadelní role, mohly dokazovat, že se s tou tragickou událostí nikdy nevyrovnala a ustavičně hledala důvody, kvůli nimž k ní došlo, jenže jak léta plynula a detaily té kritické noci začaly tonout ve stále hustší mlze, nahrazovala je jinými, hlavně co nejkratšími, v nichž ubývalo slov, tedy i možností cokoli jimi zpětně vysvětlovat, až nakonec jako osamělý a nepochopitelný trn v jejím srdci zůstal jen samotný ten čin. Bez okolností, bez příčin, beze slov. Prostě vyskočil, popadl pistoli a zastřelil se.

Třeba by tento můj výklad přijali, a třeba taky ne. Třeba bych jim naopak poskytl další důvod k osočování, přinejmenším by ji asi označili za lhářku.

Vzpomněl jsem si, jak jsme jednou s Miriam pluli loďkou po Vltavě, a když jsme projížděli kolem Střeleckého ostrova na té straně, odkud je vidět na Kampu, zničehonic se rozplakala. Složil jsem vesla a chtěl jsem zastavit, ale ona vykřikla:

„Nezastavuj, jeď dál! Vesluj! Proboha! Už nikdy nechci tu lavičku vidět!“

„Kterou?“ zeptal jsem se. „Je jich tam plno.“

„Tu, jak na ní sedí ten člověk v černém klobouku, copak ji nevidíš?“

Utírala si slzy a ukazovala směrem, kde vůbec nikdo neseděl. Rozhlédl jsem se po ostatních lavičkách, až v zadu na jedné seděla starší žena a házela míček psovi, aby aportoval, jinak v parku nebyla živá duše.

„Aha,“ řekl jsem a zabral vesly. Snažil jsem se loďku otočit tak, aby do parku neviděla. „Co je na ní tak zvláštního, že kvůli ní pláčeš?“

„Tam to začalo. Tam na té lavičce. Taky měl klobouk. Tmavěmodrý plstěný, pamatuješ? Hrozně mu slušel. Vždycky to byl krásný muž, i bez klobouku, ale když si nasadil klobouk, byl neodolatelný. Bože, jak já ho miluju!“

Zase si na okamžik neuvědomovala, že Jan už léta nežije. To se jí stávalo. Zmateně mi líčila, jak právě tam, na té lavičce jí Jan poprvé ukázal svou zbraň.

„Strašně jsme se pohádali. Nechtěl tady za žádnou cenu zůstat, ani mě ztratit, jenže já odjet nechtěla, já tady tenkrát dělala kariéru, a on najednou vytáhl z kapsy tu pistoli a řekl, že zapomínám na třetí možnost, a když jsem se zeptala na jakou, divil se, že nechápu, a strčil mi tu pistoli přímo pod nos. Jako bych ji mohla přehlédnout nebo co. Myslela jsem, že mě chce vážně zabít, asi i bylo vidět, že na to čekám, a tak se zasmál a pak rychle strčil pistoli zpátky do kapsy, protože někdo

šel. Zvedl mě za loket a táhnul mě opačným směrem. Jé, nemáš kus chleba? Podívej, jak hladově koukají, chudinky!“

Najednou nebylo laviček, nebylo klobouku ani zbraně, životně důležité bylo ihned nakrmit kachny a labutě. Taková byla Miriam. S veškerou vervou začala štrachat v kabelce, jestli tam snad neuvízla skýva chleba. Třebaže to bylo krajně nepravděpodobné, nevzdávala se, vytahovala postupně obsah té zřejmě bezedné kabelky a házela všechno na dno pramice. Změť klíčů, cigaret, zapalovačů, kapesníků, taštiček se šminkami, léků, zápisníků, tužek a dalších věcí se ve srovnání s formátem kabelky zdála být tak obrovská, že jsem nevěřil, že se ještě někdy vejde dovnitř. Když na zem letěl i cestovní pas, kartáč na vlasy a naposledy flakon voňavky, obrátila kabelku naruby a vyklepávala podšívku, jako by nevěřila, že vážně žádný chleba nemá, a ve snaze předvést labutím důkaz, naklonila se přes okraj loďky, div nás nepřevrhla. Labutě však již před pár minutami odpluly, asi pochopily dřív než ona, že se od nás ničeho nedočkají.

Vilém ani nikdo jiný na moji obhajobu nereagoval a hovor se po chvíli stočil k řečem o politice. Zlobilo mě to. Vždyť přesně takhle se chováme k lidem, s nimiž sice nesouhlasíme, ale vyhýbáme se další debatě na dané téma, protože se jich nechceme dotknout. Naslouchal jsem trpělivě pomlouvám ministra kultury a měl jsem pocit čehosi načatého a proti mé vůli nedokončeného, když vtom naproti zhasl vánoční stromeček. Dál se tam nic nehýbalo, nejspíš jen skončila životnost čínských